

PAR VALSTS BUDŽETA IZDEVUMU PĀRSKATĪŠANAS 2020., 2021. UN 2022. GADAM REZULTĀTIEM UN PRIEKŠLIKUMI PAR ŠO REZULTĀTU IZMANTOŠANU LIKUMPROJEKTA "PAR VIDĒJA TERMIŅA BUDŽETA 2020., 2021. UN 2022. GADAM" UN LIKUMPROJEKTA "PAR VALSTS BUDŽETU 2020. GADAM" IZSTRĀDES PROCESĀ

IZDEVUMU PĀRSKATĪŠANAS TVĒRUMS

Ministru kabinets 2019. gada 20. martā apstiprināja izdevumu pārskatīšanas tvērumu:

- turpināt nozaru finansēšanas politiku pārskatīšanu** - sākt veselības nozares finansēšanas politikas analīzi, padziļināti izvērtējot stacionārās veselības aprūpes finansēšanas efektivitāti, veikt Izglītības un zinātnes ministrijas pārraudzībā esošo jomu finansēšanas analīzi, izvērtēt nozaru funkciju izpildes efektivitāti un sniegt priekšlikumus tās uzlabošanai, kā arī izvērtēt piešķirtā finansējuma izlietojumu nozaru ministriju prioritārajiem pasākumiem;
- turpināt valsts budžeta programmu horizontālu pārskatīšanu** - pēc attiecīgu izvērtējumu veikšanas sniegt priekšlikumus preču un pakalpojumu centralizētas iegādes paplašināšanai, valsts budžeta finansēto funkciju ekonomiskākai un racionālākai īstenošanai, administratīvā sloga mazināšanai (tai skaitā pašvaldībām), kā arī "nulles budžeta" principa ieviešanai atsevišķām valsts budžeta programmām vai apakšprogrammām;
- turpināt procesu (tai skaitā budžeta procesa) un sistēmu pilnveidošanu** šādās jomās: valsts funkciju izpildei nemainīgā līmenī nepieciešamo izdevumu noteikšana, iepriekšējā saimnieciskajā gadā neizlietotās dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem izmantošana, automatizētu datu apstrādes sistēmu plašāka izmantošana budžeta vadības procesos, valsts budžeta datu vizualizācijas rīki.

IZDEVUMU PĀRSKATĪŠANAS REZULTĀTĀ KONSTATĒTIE FINANSIĀLIE RESURSI

Izdevumu pārskatīšanas rezultāti tika pieņemti Ministru kabinetā 2019. gada 20. augustā.

Kopējie izdevumu pārskatīšanas rezultāti 2020. gadam tika konstatēti 93,7 miljonu eiro apmērā, kas nodrošināja papildu līdzekļus gan nozaru ministriju iekšējām, gan kopējām valdības prioritātēm:

- valdības prioritātēm 48,0 miljoni eiro;
- ministriju iekšējām prioritātēm 45,7 miljoni eiro.

Izdevumu pārskatīšanas metode	2020	2021
Valsts budžeta programmu izdevumu horizontālā pārskatīšana	4 670 193	4 670 193
Iekšējie resursi no ilgstoši vakantām amata vietām Ilgstoši vakanto amata vietu izdevumu analīze.	3 738 479	3 738 479
Drukas pakalpojumi Drukas pakalpojumu izdevumu analīze.	201 741	201 741
Mobilie sakari Apkopoti iepirkumu veidi, tarifu plāni, mobilo telekomunikāciju izdevumu analīze.	71 335	71 335
Fiksētās līnijas telekomunikācijas Numuru skaita un mēneša abonēšanas maksas analīze.	117 537	117 537
Centralizēta farmaceitisko produktu iepirkšana Baltijas valstīs Farmaceutisko produktu iegādes procedūras salīdzinājums.	541 101	541 101
Nozares politiku finansēšanas pārskatīšana	89 019 894	29 832 339
Augstākā izglītība (doktorantūras budžeta vietu samazināšana) Ar augstāko izglītību saistīto izdevumu analīze, studējošo skaits, studiju programmu skaits, absolventu skaits.	562 497	562 497
Augstākā izglītība (valsts budžeta vietu samazināšana) Studentu skaita dinamikas analīze.	2 357 037	2 357 037
Prioritārajiem pasākumiem un citiem pasākumiem piešķirtā finansējuma pārskatīšana Pārskatīti 92 prioritārie pasākumi, noteikti 12 prioritārie pasākumi, kuros iespējams pārskatīt piešķirto finansējumu.	83 520 564	24 499 011
Mazo iestāžu efektivitāte un analīze Četru mazo iestāžu analīze, iekļaujot to funkcijas, izdevumus, amatus.	34 465	34 465
Nozaru muzeju analīze Nozares muzeju SVID analīze.	214 986	214 986
Studiju un studējošo kredītu analīze Studiju un studējošo kredītu izdevumu analīze.	749 042	1 259 392
Vispārējā izglītība (brīvpusdienas) Ar skolēnu skaitu un brīvpusdienām saistīto izdevumu analīze.	1 344 011	645 177
Vispārējā izglītība (tālmācība)	237 292	259 774

Izdevumu pārskatīšanas metode	2020	2021
Analīze par to skolēnu skaitu, kuri mācību gada laikā nepāriet augstākā klasē.		
Procesu un sistēmas pilnveidošana	8 676	8 676
Ir uzsāktas izmaiņas SAP sistēmā		
Vienotas budžeta bāzes un mērķa griestu informācijas tehnoloģiju risinājumu izveide un ilgtermiņa saistību integrēšana budžetā	8 676	8 676
Kopā:	93 698 763	34 511 208

VALSTS BUDŽETA IZDEVUMU PĀRSKATĪŠANAS IEGUVUMI UN REZULTĀTI

Izdevumu pārskatīšanas metodes

Valsts budžeta programmu izdevumu horizontālā pārskatīšana

- **Pamatojoties uz Kanādas pieredzi, ir ieviesta stratēģiskā pārskatīšanas matrica valsts budžeta programmām/apakšprogrammām.**

Matrica tika izveidota, lai ministrijas, veicot valsts budžeta izdevumu analīzi pēc vienota parauga un vienādiem vērtēšanas kritērijiem, varētu novērtēt programmu/apakšprogrammu aktualitāti un efektivitāti. Matrica ir ērti lietojams, vienkāršs risinājums pārskatīšanas objekta aktualitātes un efektivitātes novērtēšanai, kā domāšanas ietvaru izmantojot jautājumus (apgalvojumus).

Aktualitāte:

- Vai programma/apakšprogramma ir iekļauta valdības rīcības plānā?
- Vai ir programmas/apakšprogrammas īstenošana ir noteikta spēkā esošā tiesību aktā?

Veiktspēja/rezultāti:

- Vai budžeta programmai/apakšprogrammai likuma par valsts budžetu kārtējam gadam paskaidrojumos ir definēti rezultatīvie rādītāji, kas raksturo pārskatīšanas objekta mērķi un mērķa sasniegšanas pakāpi?
- Vai budžeta programmas/apakšprogrammas izmaksas/ieguldījums attaisno sasniegtos rezultātus (value for money)?

- **Analīze par centralizētās preču un pakalpojumu iepirkšanas pilnveidošanu.**

Viena no bieži minētajām iespējām, kā efektīvi pārvaldīt valsts pārvaldes finansējumu, ir iepirkumu centralizācija. Tika analizēti EIS lietošanas paradumi, apkopoti resoru ieteikumi.

- **Pārskatīti ministriju izdevumi telefonu un drukas iekārtu iegādei.**

Analizēti mobilo un stacionāro telefonsakaru pakalpojumu iegādes veidi, tarifu plāni, telekomunikāciju sistēmas uzturēšanas izmaksas, drukas pakalpojuma nodrošināšanas izmaksas.

Nozares politiku finansēšanas pārskatīšana

- **Veselības nozares analīze, pārskatot stacionārās veselības aprūpes finansējuma efektivitāti.**

Analizēta veselības nozares finansēšanas politika, padziļināti izvērtējot stacionārās veselības aprūpes finansēšanas efektivitāti, lai novērtētu situāciju veselības nozarē kopumā tika izmantoti vispārējie statistikas dati par veselības nozari, t.sk. veselības aprūpes izdevumi starpvalstu salīdzinājumā.

- **Pārskatīti izdevumi augstākajai un vispārējai izglītībai, studējošo kredītiem.**

Analizēti izdevumi augstākajai izglītībai, studentu skaits, studiju programmu skaits, absolventu skaits, vispārējās izglītības tālmācības mācību iestāžu izdevumi, dotācija brīvpusdienu nodrošināšanai, kā arī studējošo un studiju kredītēšanas izdevumi.

- **Nozaru muzeju izvērtēšana.**

Veikta nozaru muzeju SVID analīze.

- **Mazo iestāžu efektivitātes novērtēšana.**

Veikts četru iestāžu (Latviešu valodas aģentūras, Valsts izglītības satura centra, Studiju un zinātnes aģentūras, Centrālās zemes komisijas) funkciju salīdzinājums, analizēti budžeta izdevumi un amata vietu skaits.

- **Prioritātēm un citām aktivitātēm iepriekš piešķirtā finansējuma pārskatīšana, izvērtējot prioritāro pasākumu aktualitāti, sasniegtos rezultātus un efektivitāti.**

Kopā tika pārskatīti 92 PP un no tiem identificēti 12 PP, kur iespējams pārskatīt piešķirto finansējumu.

Procesu un sistēmas pilnveidošana

- **Pilnveidota valsts budžeta bāzes izdevumu noteikšanas kārtība.**

Pamatojoties uz līdzšinējo valsts budžeta bāzes aprēķināšanas praksi, kā arī vērtējot to kontekstā ar citiem budžeta procesa posmiem, FM veica valsts budžeta bāzes izdevumu aprēķināšanas procesa un šobrīd spēkā esošo noteikumu analīzi, tika sagatavoti grozījumi MK 2012. gada 11. decembra

noteikumos Nr. 867 "Kārtība, kādā nosakāms maksimāli pieļaujamais valsts budžeta izdevumu kopējais apjoms un maksimāli pieļaujamais valsts budžeta izdevumu kopējais apjoms katrai ministrijai un citām centrālajām valsts iestādēm vidējam termiņam", kas paredz šādas izmaiņas:

- 1) mainīt valsts budžeta bāzes aprēķināšanas, precizēšanas un tādējādi arī apstiprināšanas MK laiku no gada sākuma uz gada vidu;
- 2) skaidrāk definēt FM un nozares ministrijas pienākumus bāzes izdevumu aprēķināšanā un nepieciešamās informācijas apmaiņā;
- 3) precizēt nosacījumus, kas tiek ņemti vērā pie valsts pamatbudžeta bāžu aprēķināšanas;
- 4) papildināt ministriju priekšlikumu iesniegšanas nosacījumus izmaiņām;
- 5) skaidrāk definēt nosacījumus, kas tiek ņemti vērā, precizējot valsts budžeta bāzes izdevumus pēc to apstiprināšanas MK;
- 6) precizēt informācijas par PP sniegšanu pēc valsts budžeta atbalstīšanas Saeimā.

- **Izveidots vienots budžeta bāzes un mērķa griestu informācijas tehnoloģiju risinājums.**

Uzsāktas izmaiņas SAP sistēmā, lai pilnveidotu un efektīvizētu valsts budžeta bāzes izdevumu un maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu sagatavošanas procesa funkcionalitāti.

- **Uzlaboti valsts budžeta datu vizualizācijas rīki.**

Jau ceturto gadu FM pilnveido valsts budžeta datu vizualizācijas, lai vienkāršā un uztveramā veidā sniegtu informāciju par valsts budžetu kā politikas realizācijas instrumentu un Latvijas iedzīvotāji būtu informēti un iesaistīti ar valsts budžeta politiku saistītos jautājumos. FM 2019. gadā uzsāka FM tīmekļvietnes sadaļas "Valsts budžets" angļu valodas versijas pārveidošanu.